

HELE VERDEN I SKOLE 2017

LÆSE RAKETTEN

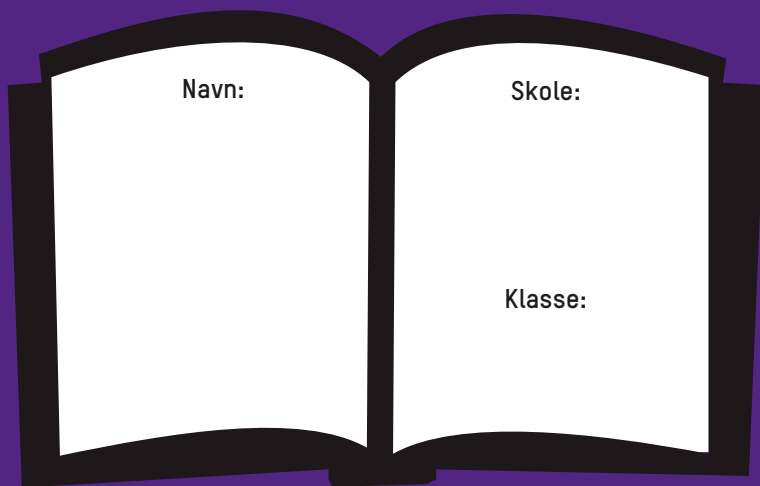
FLYVER TIL SYDSUDAN

OXFAM
IBIS

GLOBAL CAMPAIGN FOR
EDUCATION
www.campaignforeducation.org

Denne bog tilhører:

**DU KAN VÆRE MED
TIL AT HJÆLPE FLERE BØRN
I SKOLE.**

SE HVORDAN PÅ S. 44

LÆSE RAKETTEN

Alle børn har ret til uddannelse. Oxfam IBIS er med til at sikre, at alle børn i verden kommer i skole. Når du læser historierne i LæseRaketten, er du med til at sætte fokus på børns ret til at gå i skole.

OXFAM
IBIS

LÆSERAI

Velkommen til LæseRaketten 2017 / **4**
Turen går til Sydsudan / **6**

TRIN 1 OG HØJTLÆSNING

Rhoda måtte flygte / **8**
Af Dorthe Nielsen

Nofle og Maimu / **18**
Af Christina Fleischer

- Teido er kommet i skole / **32**
- Nu har jeg venner i Danmark / **34**
- Bliv klog på Sydsudan / **36**
- Send børn som Rhoda i skole / **42**
- Flygtningebørn skal i skole nu! / **44**

TRIN 2

Mit højeste ønske er en skoleuniform / **46**
Af Dorthe Nielsen

Jaget vildt / **54**
Af Henrik Einspor

Tvillinger på 12 er skopudsere / **64**
Af Dorthe Nielsen

KETTEN

2017

Den forkerte person / **70**

Af Nick Klausen

Simon og Samuel er flygtninge i deres eget land / **78**

Af Dorthe Nielsen

■ Vær med i Aktionsugen / **84**

■ Verdensmålene er vigtige / **86**

TRIN 3

Aldrig mere soldat / **88**

Af Dorthe Nielsen

Tapitha – en moderne pige fra landet / **96**

Af Dorthe Nielsen

Gyldne øjne / **102**

Af Camilla Wandahl

Velkommen til LæseRaketten 2017

– om Sydsudan og børn på flugt

ÅRETS LÆSERAKET handler om børn i Sydsudan. Rundt om i verden er der mange børn, som må forlade deres hjem og skole, fordi der er krig og ufred i deres land, eller fordi der har været en naturkatastrofe i landet. Hvert år får mange millioner børn afbrudt eller ødelagt deres uddannelse af krig og katastrofer.

Der har aldrig været flere mennesker på flugt i verden. Det medfører stor utryghed, og det betyder, at det bliver sværere for børnene at komme i skole.

Sydsudan er det yngste land i verden. Det er også et fattigt land, hvor mange familier på grund af krigen har forladt deres hjem. Mange børn bor i flygtningelejre eller i landsbyer langt væk fra, hvor de er født. Der er stort behov for at bygge nye skoler i både flygtningelejrene og i landsbyerne. Der er også brug for at uddanne lærere, som kan undervise børnene.

I LæseRaketten møder du blandt andre James, som var børnesoldat under borgerkrigen i Sydsudan. James er 14 år og var væk fra skolen i flere år. Nu er han heldigvis tilbage og knokler for at indhente det forsømte. James fortæller, at det vigtigste for ham er at få en uddannelse. Han vil aldrig mere have et våben i hånden. Sydsudan har ikke brug for flere soldater, mener han.

Med Hele Verden i Skole-kampagnen er du med til at sikre børn og unge som James en uddannelse. Du er med til at gøre opmærksom på alle børns ret til at gå i skole. Samtidig lærer du om menneskerettigheder og de nye verdensmål, så din egen uddannelse bliver bedre.

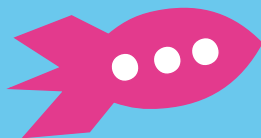
Rigtig god læselyst!

Der er 5.908 km i fugleflugtslinje fra København til Juba, som er hovedstaden i Sydsudan

Turen går til Sydsudan

ADENG

JAMES

TAPITHA

NGOR OG CHAN

SIMON OG SAMUEL

RHODA

Sydsudan ligger i Østafrika. Det grænser op til landene Sudan, Etiopien, Kenya, Uganda, DR Congo og Den Centralafrikanske Republik. Landet er 619.745 km² - det er 14 gange større end Danmark. Der bor cirka 12 millioner mennesker.

Sydsudan har tropisk klima. Der er sletter og savanne i nord, højland og bjerge i syd. Den Hvide Nil løber gennem landet og skaber et stort sumpområde i midten af landet. I regntiden kan man kun komme frem med kanoer – alle veje er oversvømmede.

Sydsudan er verdens yngste land. Det blev selvstændigt i 2011 fra Sudan. Der er stadig ikke stabil fred i landet. Fattigdommen er stor. Det officielle sprog er engelsk, men der er mere end 200 forskellige etniske grupper og mange lokale sprog.

De fleste mennesker i Sydsudan bor på landet. Landet er frugtbart, men på grund af krigen bliver store områder ikke dyrket. Mange mennesker lever af nødhjælp og håber, at de snart kan vende hjem til deres landsbyer.

RHODA

Rhoda måtte flygte

 DORTHE NIELSEN WILLIAM VEST-LILLESØE

Jeg har ikke boet her altid. Da jeg var lille, boede vi i en anden landsby. Den hed Wernyiol. Den ligger langt væk. Men så blev der krig. Vi var nødt til at flygte. Nu bor vi her i Lologo i min onkels hus, som du kan se på billedet. Vi har boet her i tre år. Jeg hedder Rhoda og er ni år. Jeg går i 1. klasse på skolen, der ligger lige ved siden af huset. Den hedder Sankt Andrea.

Jeg er rigtig glad for min skole. Her har jeg mange venner. Mit bedste fag er matematik. Det er jeg god til. Når jeg bliver stor, vil jeg gerne eje mit eget kontor. Så vil jeg arbejde der hver dag. Min onkel har et kontor i byen. Lige nu er skolen lukket, fordi der er ferie. Men vi går tit derover og leger.

En af mine bedste veninder hedder også Rhoda. Det er sjovt, at vi hedder det samme. Vi leger tit sammen. Vi kan lide at lege med vores tøjdyr. Vi sjipper også. Men det sjoveste er nok at lege kebe. Det gælder om at undgå at blive ramt af bolden. Hvis man bliver ramt, er man ude. Vi har selv lavet bolden af nogle sokker.

I min familie er vi min far og mor, min storebror Kwék og min storesøster Agaau. Hun er 20 år og har sin egen familie. Hun har et barn, som hedder Aleek. Hun er 1 ½ år og meget sød. Jeg kan godt passe hende. Lige nu er det kun Agaau, Aleek og mig, der er hjemme. De andre er til en fest. Vi har også en hund. Den hedder Junub. På vores sprog, dinka, betyder det "en der kommer fra syd." Junub er en god hund. Den passer på huset. Den er også god til at opdage rotter og skorpioner og jage dem væk.

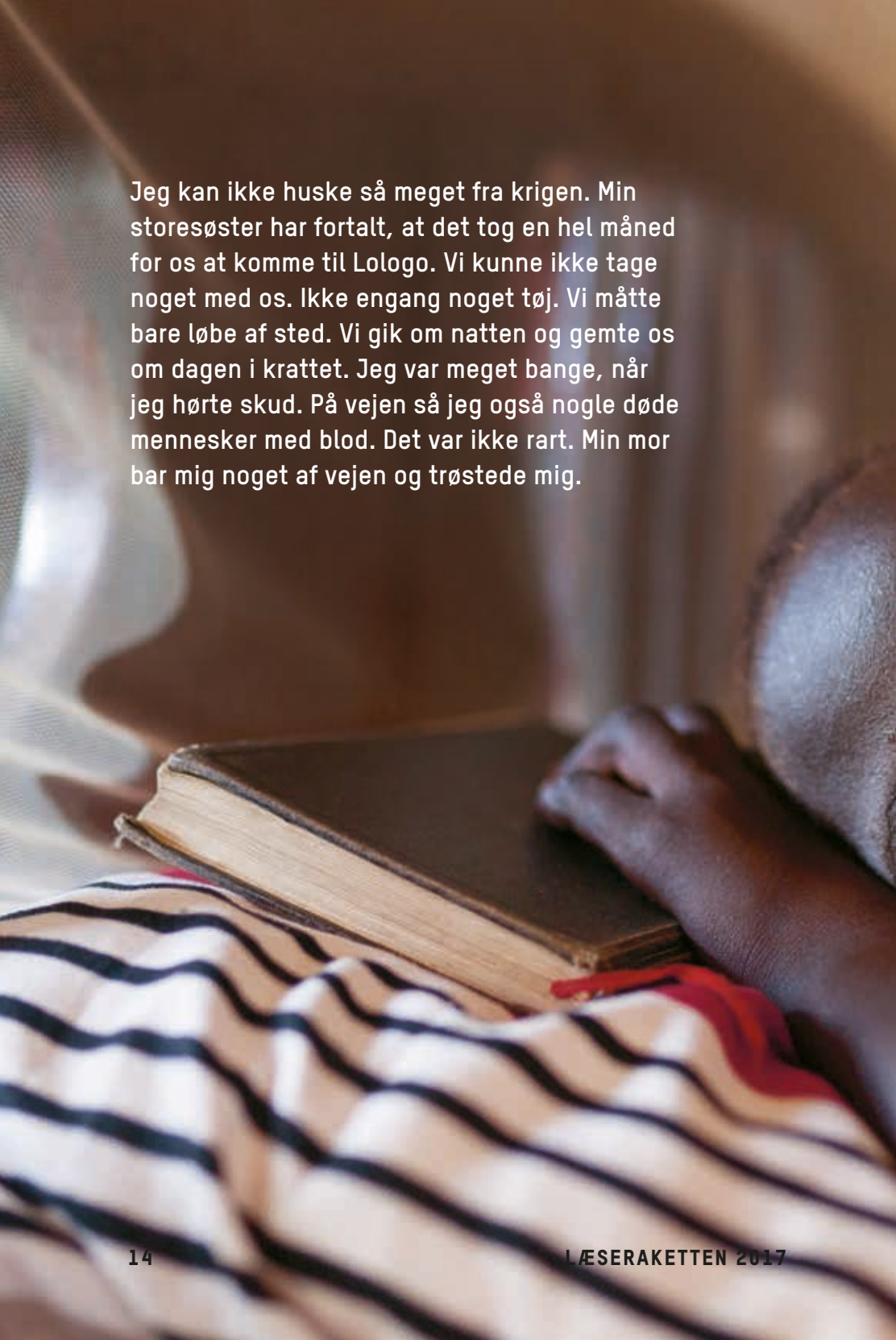

Jeg hjælper tit min mor. Jeg henter vand og vasker op. Hvis vi mangler små ting, går jeg ned på markedet for at købe ind. Jeg er også med til at lave mad. Vi laver mest kiswa – det er en slags pandekager, som vi laver af majs mel. Vi spiser det med en grøn sovs, som hedder gudura. Den er lavet af grønne blade. Det smager rigtig godt.

Jeg kan ikke huske så meget fra krigen. Min storesøster har fortalt, at det tog en hel måned for os at komme til Lologo. Vi kunne ikke tage noget med os. Ikke engang noget tøj. Vi måtte bare løbe af sted. Vi gik om natten og gemte os om dagen i krattet. Jeg var meget bange, når jeg hørte skud. På vejen så jeg også nogle døde mennesker med blod. Det var ikke rart. Min mor bar mig noget af vejen og trøstede mig.

I starten, da vi boede her, drømte jeg om krig. Jeg vågnede og troede, jeg hørte skud. Så rystede jeg over hele kroppen. Men det er gået over. Nu drømmer jeg heldigvis ikke mere om krigen.

Når der bliver fred, skal vi tilbage til vores gamle landsby. Det siger min søster. Men jeg kan også godt lide at være her sammen med mine veninder.

På hjemmesiden kan du se Rhoda og hendes venner sjippe og spille kebe, som er en slags stikbold. Du finder også en opskrift på de pandekager, som Rhoda fortæller om.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
RHODA**

TRIN 1 OG HØJTLÆSNING

Nofle og Majmu

CHARLOTTE FLEISCHER

RUNE FLEISCHER

Når nogen sover, må de ikke vækkes.
Det ved Nofle.
Han har ventet hele dagen.
Men Majmu sover dybt.

Nu kan Nofle ikke nære sig mere.

“Er Majmus hår magisk?
Jeg må altså vide det.”

Og så lister han sin hånd ind.

Nu vågner Majmu.
Det er klart.
For Nofle larmer.

“Dit hår er magisk.
Bare det var mig,”
siger Nofle.

Majmu tænker lidt.
“Tro mig,” siger hun så.
“Alle har sin helt egen magi.
Vi må bare finde din.”

De leder alle vegne.
Men ingen steder er Nofles magi.

“Lad os lede på øen,” siger Nofle.

Åens strøm er stærk.
De sorte sten er glatte.
Nofle falder.

Majmu hiver et reb frem.
Nofle kan lige nå det.

Men så ryger Majmu i.

Med nød og næppe når de i land.
De er våde og kolde.

“Lidt mad vil trøste.
Tag det frem fra dit hår,”
beder Nofle.

Men det kan Majmu ikke.

Når håret er vådt,
er det ikke magisk.

“Sultne og alene på en øde ø,”
siger Majmu.

“Er det ude med os?”
Først er Nofle i tvivl.
Så ser han noget.

“Fat mod,” siger han.
“Vi tager båden dér.
Så kan vi komme hjem.”

“Men, men...” siger Majmu.
Hun kan ingen båd se.

“Tro mig,” siger Nofle.
“Nu sejler vi.”

Og det gør de skam.
De sejler hjemad.
Det er et under,
at Nofle kan det her.
Det synes Majmu.

De glider gennem vandet.
Ingen siger noget.
Det behøves ikke.
For de ved det begge nu.
Nofles magi er den rene fantasi.

Teïdo er kommet i skole

 ZEMBA SOUMAILA OG DORTHE NIELSEN SANOU SAIDOU

Teïdo sidder med store øjne og kigger på den kæmpestore bunke med postkort, tegninger og små gaver. Han har aldrig før fået et brev. Og nu sidder han faktisk med flere hundrede breve. De kommer alle sammen fra skoleelever i Danmark.

”Jeg vil gerne sige mange tak for alle brevene og gaverne. De er så fine,” siger Teïdo og ser helt genert ud.

Sammen med postkortene får han også en bog. Han bladrer i den. ”Det er en meget flot bog,” siger han. ”Og jeg er rigtig glad for at se billederne af mig selv og min familie og mine kammerater.”

Teïdo er kommet i skole

Teïdo fortæller, at han vil tage bogen med og vise den i skolen. Dengang han blev interviewet til LæseRaketten, gik han ikke i skole. Men det ønske har han fået opfyldt. Nu går han i 1. klasse.

Hver morgen går han sammen med de andre børn fra landsbyen de tre kilometer til skole. Det er spændende, synes han. Når han har fri, passer han stadig familiens dyr.

Teïdo synes, det kunne være sjovt, hvis nogle danske børn kunne komme og besøge ham. Jeg kunne lære dem at tale mit sprog, fulani – og jeg kunne vise dem, hvordan vi passer vores dyr,” siger han alvorligt, mens han kigger på billederne.

**BURKINA
FASO 2016**

**HELEVERDENISKOLE.DK/
POSTKORT-TIL-TEIDO**

TRIN 1 OG HØJTLÆSNING

33

Nu har jeg venner i Danmark

HADISSA OUEDRAGO OG DORTHE NIELSEN **DABIRE AKPIERITIZA**

Den runde plads foran Djumansis hus er fyldt med mennesker. De vil gerne kigge på alle de breve, billeder og bøger, som Djumansi får. Midt i det hele sidder Djumansi og smiler. "Jeg er meget glad for, at børn i et andet land har læst min historie," siger hun. I pakken er der flere hundrede breve og små pakker med blyanter og andre fine gaver. Alle postkortene er skrevet af danske elever, som har læst om hende i LæseRaketten. Djumansi er helt overvældet. "Jeg vil gerne sige tak for alle brevene. Jeg er så glad for dem." Hun bladrer rundt i dem og tilføjer: "Det kommer nok til at tage lang tid at læse dem alle sammen."

Den stolte familie

Blandt de mange mennesker er også Djumansis far og mor. "Det er en stor dag," siger hendes far. "Jeg er meget glad og stolt over, at min familie er med i en skolebog," fortsætter han. Djumansis brødre synes, det er sjovt at se på alle billederne. De er enige om, at både bøgerne og billederne skal med hen på skolen og vises frem. Bogen er på dansk, så den kan de ikke læse. Men historierne om børnene i LæseRaketten er oversat til fransk, som de kan læse i skolen.

BURKINA FASO 2016

HELEVERDENISKOLE.DK/
POSTKORT-TIL-DJUMANSI

Bliv klog på Sydsudan

På hjemmesiden finder du et livligt univers, hvor du kan lære om Sydsudans landskaber, dyreliv, hverdag og traditioner. Du kan blive klog på landets mange sprog, geografi og flag. Og du kan lære at lave flotte lerfigurer, stoftryk, broderi og mad fra Sydsudan. Udforsk Sydsudans musik og kultur, og find ud af, hvad "det sorte guld" betyder.

SE FILM OG
BILLEDER FRA
SYDSUDAN

**HELEVERDENISKOLE.DK/
LAESERAKETTEN**

Kom tættere på børnene i LæseRaketten

Med temaet SYDSUDANS BØRN kan du lære børnene fra LæseRaketten bedre at kende. Hjemmesiden er fyldt med billeder og film. Se, hvad Rhoda og hendes venner leger, og gå med Adeng ned på markedet for at købe stof til

hendes første skoleuniform. Brødrene Simon og Samuel viser dig rundt i flygtningelejrens smalle gyder. I den nordlige del af landet bor James og Tapitha – du kan høre dem synge sydsudanske sange og se Tapithas bedstemor vise en gammel dans.

**SE FILM OG
BILLEDER FRA
SYDSUDAN**

Børn, skoler og arbejde

Temaet SKOLE I SYDSUDAN viser dig, hvordan skoler ser ud forskellige steder i Sydsudan. Både Rhoda, Simon, Samuel og James tager dig med i skole. På hjemmesiden kan du se, hvilke fag de har i skolen i Sydsudan og sammenligne med danske skolefag. Kun halvdelen af alle børn i Sydsudan kommer i skole. Mange børn må arbejde. Temaet BØRNEARBEJDE sætter fokus på børn, der arbejder – både i Sydsudan og i andre dele af verden.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
LÆSERAKETTEN**

Sydsudans barske historie

Lær om Sydsudans særlige historie. Bliv klog på nomader, nilfolk, kolonitid og mange års borgerkrig. Læs om løsrivelsen fra Sudan, hvor Sydsudan blev det nyeste land i verden. Lær om, hvad det vil sige at være flygtning i sit eget land, og kom tæt på børns liv og hverdag i et land, hvor der er ufred. Mød for eksempel 14-årige James, som var børnesoldat under borgerkrigen.

HISTORIE

KRIG OG FRED

FLOR OF

[HELEVERDENISKOLE.DK/](https://heleverdeniskole.dk/)
LAESERAKETTEN

Send børn som Rhoda i skole

Rhoda var kun seks år, da hun måtte flygte fra sin landsby sammen med sin familie. Efter flere måneder på flugt nåede de frem til Juba, hvor hendes onkel bor. De skulle flygte så hurtigt, at de ikke nåede at tage noget med. Ikke engang deres tøj. Rhoda og hendes familie har ikke haft det let. Alligevel er Rhoda heldig. Hun har fået lov til at gå i skole. Kun halvdelen af alle børn i Sydsudan kommer i skole. I dag er Rhoda ni år og går på den lokale skole.

Børn og unge i Sydsudan har oplevet mange år med krig, flugt, sult og fattigdom. Selv om landet blev selvstændigt i 2011, er der stadig ikke fred. Mange familier lever som flygtninge, fordi det ikke er sikkert at rejse hjem.

Der er brug for flere skoler i Sydsudan. Børn på flugt har også ret til at komme i skole og lære og lege. Når freden vender tilbage, skal børn og unge være med til at genopbygge landet og hjælpe deres familier. Det kan de bedst, hvis de har lært at læse, skrive og regne – og alt det andet, de lærer i skolen.

Når I samler ind, går hjælpen til:

- Skoler for børn på flugt
- Lær-hurtigt-klasser for unge, som har været væk fra skolen på grund af krigen
- Uddannelse af flere lærere
- Skoleting – fx bøger, hæfter, blyanter og kridt
- Skolebøger på lokale sprog
- Toiletter og vand på skolerne

**FOR 500 KRONER
KAN ET BARN
GÅ I SKOLE
ET ÅR**

TRIN 1 OG HØJTLÆSNING

**2 UD AF 3 VOKSNE I SYDSUDAN
KAN IKKE LÆSE OG SKRIVE**

**50 % AF BEFOLKNINGEN I
SYDSUDAN ER UNDER 15 ÅR**

Flygtningebørn skal i skole nu!

Sådan samler du ind og hjælper børn som Rhoda fra Sydsudan

Din lærer har 90 lodsedler. De koster 20 kr. stykket. Sælg dem til mor, bedstefar eller gå fra dør til dør.

Når I har samlet 1.500 kr. ind, får I is til hele klassen. Det er ganske let og svarer til, at hver klassekammerat sælger omkring 3 lodsedler. Din lærer kan bestille flere lodsedler på heleverdeniskole.dk/lodsedler

I kan også selv finde på en sjov måde at samle ind. Sælg for eksempel kage eller billetter til jeres eget teaterstykke. Send gerne billeder og fortæl os, hvordan I samler ind på oxfamibis@oxfamibis.dk

Tusind tak – I skal have is

Med jeres hjælp kan børnene i Sydsudan komme i skole og lære en masse. På deres vegne siger Oxfam IBIS tak og giver hele klassen lækre is, hvis I indsamler mindst 1.500 kr.

Din klasse kan komme på eventyr

Hvis din klasse er blandt Danmarks bedste til at samle ind, kan I komme på eventyr i enten Fårup Sommerland, Randers Regnskov, Sagnlandet Lejre, Vikingeskibsmuseet eller Kattegatcentret.

RANDERS REGNSKOV
TROPICAL ZOO

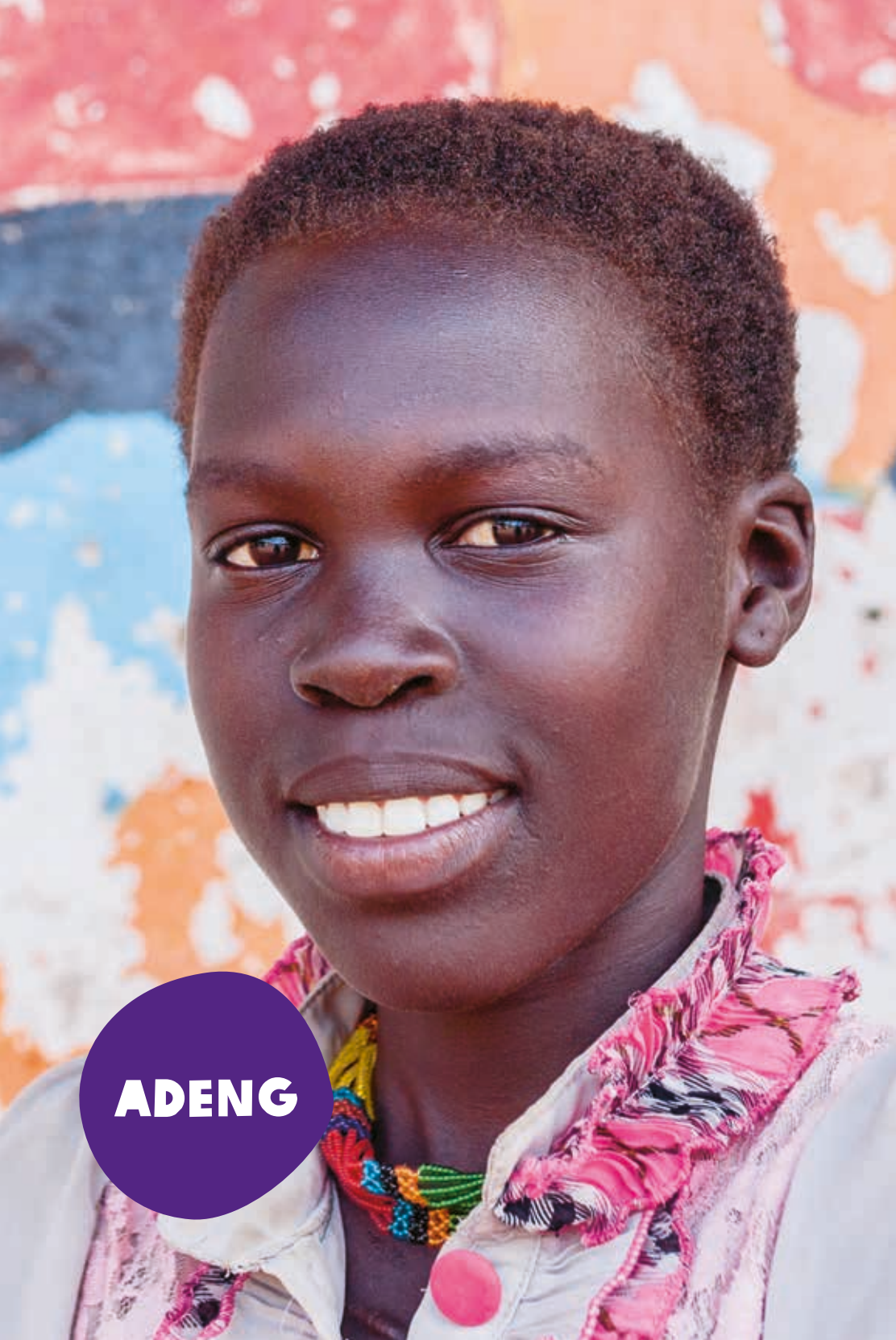
VIKINGESKIBS
MUSEET

Kattegatcentret
Bidt of havet

FOR 500 KRONER
KAN ET BARN
SOM RHODA GÅ ET
HELT ÅR I SKOLE

ADENG

Mit højeste ønske er en skoleuniform

 DORTHE NIELSEN WILLIAM VEST-LILLESØE

“Jeg vil rigtig gerne fortsætte med at gå i skole. Men jeg ved ikke, om min mor bliver ved med at have penge til det.” Det er 12-årige Adeng, som fortæller. Smilet i de brune øjne forsvinder ved tanken. Adeng går i 5. klasse på en pigeskole i byen Aweil i den nordvestlige del af Sydsudan. Det er en stor skole med næsten 1.200 elever.

“Mit højeste ønske er at få en skoleuniform,” fortsætter hun. “Jeg har gået på skolen i næsten fem år, men jeg har aldrig haft en uniform. Alle de store elever har skoleuniformer, og til næste år skal jeg op i 6. klasse.”

Adengs familie

Adeng har sin far og mor og seks søskende – fem ældre brødre og en lillesøster. Men de bor ikke alle sammen i Aweil lige nu. “Mine tre ældste brødre er soldater. Det er lang tid siden, vi har set dem. Vi ved ikke, hvor de er henne. Min far er rejst tilbage til Khartoum. Denne gang tror jeg ikke, han kommer tilbage.” Stemmen er lav, og hun kigger væk. “Jeg er ked af, han er rejst. Jeg vil helst have, at han er her sammen med os. Han sagde ikke engang farvel,” forklarer hun.

Khartoum er hovedstaden i Sudan. Her boede hele familien sammen i en del år. Dengang gik de store drenge i arabisk skole. Da Sydsudan blev selvstændigt i 2011, flyttede de tilbage til Aweil. Faren er flere gange siden rejst til Khartoum for at arbejde.

Lige nu består familien altså af moren, to brødre på 16 og 18 år, en lillesøster på 3 år og Adeng selv på 12 år. De bor i tre små hytter,

som er lavet af sivmåtter – nogle steder er taget gjort regntæt med plastik. De bruger den ene hytte som køkken. Der er ikke elektricitet og vand i husene. Vandet henter de ved en pumpe tæt på skolen. De har en lille solcellelampe, som man kan læse ved om aftenen.

Adengs mor har en te-shop

På en støvet grusvej tæt ved markedet har Adengs mor, Nethalima, sin te-shop. Hver dag sælger hun mange forskellige slags te og små snacks. Teen serveres i glas. I den lille café med plastikstolene holder folk en pause fra hverdagens mange gøremål. Vandet i den lille kedel koger. Hun vasker glassene af, så de er klar til de næste kunder. Nethalima smiler lidt genert, mens hun fortæller. "Jeg er alene om børnene nu. Vi må klare os, så godt vi kan. Jeg håber, mine sønner finder et arbejde, så de også tjener penge til familien." Folk har ikke mærket så meget til borgerkrigen i Aweil. Men området er meget fattigt. Udviklingen er næsten gået i stå. Hvert år i den tørre tid mangler der mad og vand til både

Man kan smage mange forskellige slags te i Nethalimas te-shop.

Adengs bedste veninde, Awein, er 14 år. Hun måtte gå ud af skolen i 2. klasse, da hendes mor døde. Hun håber, det en dag er muligt at komme i skole igen.

mennesker og dyr. Det er derfor, Adeng ikke ved, om hun kan fortsætte i skolen.

Adengs bedste veninde måtte stoppe i skolen

Adengs bedste veninde hedder Awein. De begyndte sammen i skole i 1. klasse. Midt i 2. klasse blev Aweins mor syg og døde. Derfor måtte hun gå ud af skolen for at passe huset og sine yngre søskende. Hendes far har giftet sig igen, men familien har stadig ikke råd til at sende Awein i skole.

De to veninder mødes hver dag. Tit har de skolebøgerne fremme. Adeng læser højt og viser opgaverne til Awein, så hun kan følge lidt med. "Det er ikke så nemt," forklarer Adeng, "og jeg håber stadig, at Awein en dag kan komme med i skole."

"Men vi laver også andre ting," tilføjer Awein med et smil. "Vi sjipper og synger. Hver fredag og lørdag går vi i en klub i vores kirke. Her mødes vi med en masse andre og synger og danser. Vi glæder os altid til de dage."

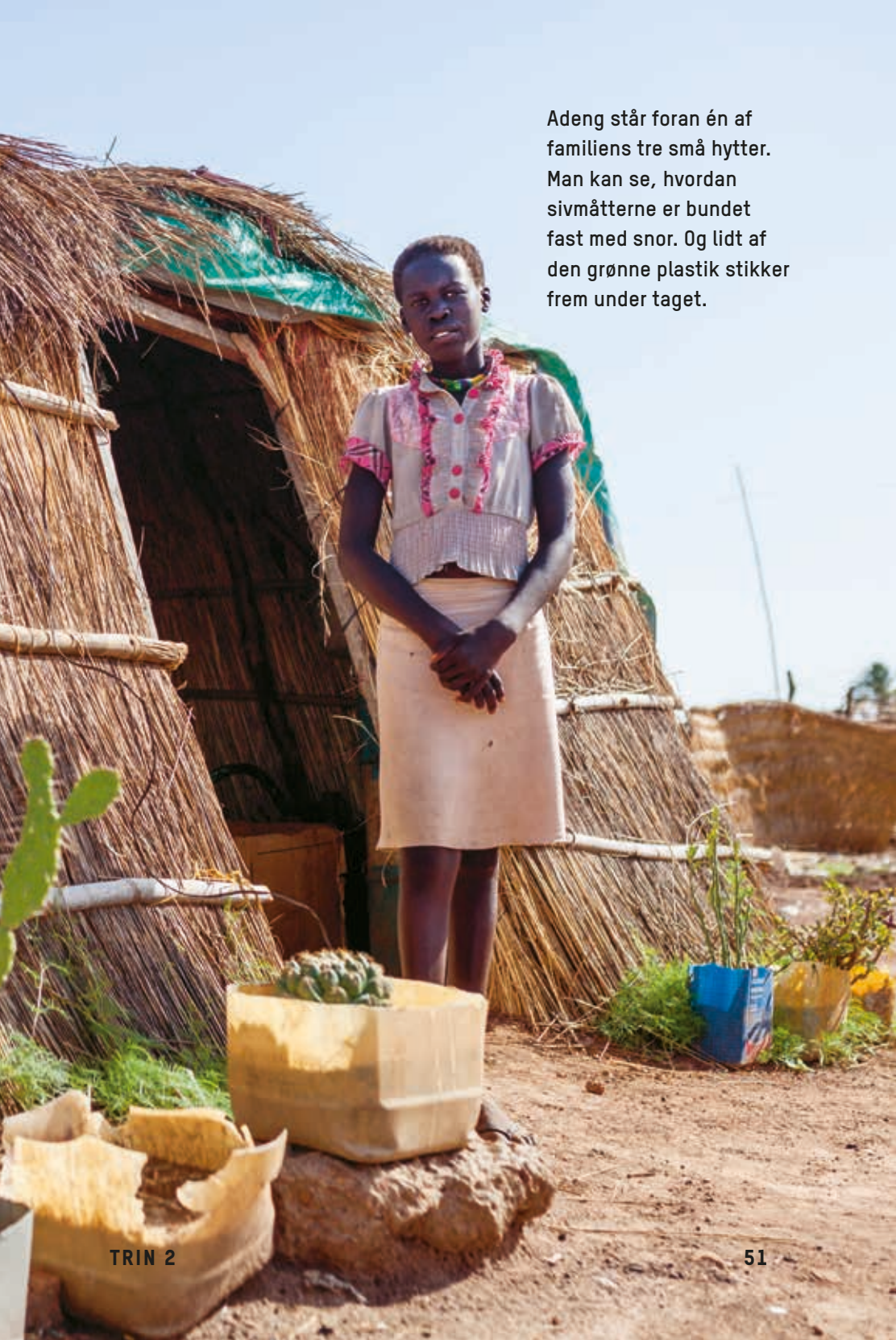
Det er ikke hver dag, der er tid til de sjove ting. Begge pigerne har nok at se til med mange huslige pligter. De henter vand ved brønden, laver mad, vasker op og passer deres mindre søskende.

Skolen er vigtig

Adeng forklarer, at hendes skole mangler lokaler. Derfor er der alt for mange elever i klasseværelserne. "Hvis vi er der alle sammen, er der nok 80 elever i et lokale. Nogle af os må sidde på gulvet." Adeng trækker på skulderen. Efter en pause tilføjer hun:

Adeng har fået købt det røde og gule stof til skoleuniformen. Nu skal det afleveres til den lokale skrædder, som skal sy den.

Adeng står foran én af familiens tre små hytter. Man kan se, hvordan sivmåtterne er bundet fast med snor. Og lidt af den grønne plastik stikker frem under taget.

Cecilia Alfred Majok er skoleinspektør på Adengs skole, Salam Girls Primary School. Hun synes, det er godt med pigeskoler. "Pigerne bliver ikke forstyrret. De tør mere, når der kun er piger, og så lærer de jo mere," fastslår hun.

"Men jeg er virkelig glad for min skole. Mit bedste fag er engelsk – vores lærer er rigtig god. Han laver sjove lege på engelsk, selv om vi er så mange."

Hendes mor lytter til hendes fortælling. "Jeg har kun gået lidt i skole. Jeg kan ikke læse og skrive. Men jeg vil gerne have, at min datter kan fortsætte i skolen og få en uddannelse," siger hun. Hun peger på den yngste datter, Adut på 3 år, som leger i et hjørne. "Hvis begge mine piger går i skole, kan de måske få en uddannelse. Så kan de bedre klare sig, og de kan også hjælpe mig, når jeg bliver gammel. Heldigvis har jeg tjent penge nok til en skoleuniform til Adeng," siger hun og finder pengene frem.

Glæden lyser ud af Adengs øjne. Sammen med Awein skynder hun sig ned til markedet for at købe stoffet i skolens røde og gule farver. Skolen har holdt nogle ugers ferie. Adeng håber, at skrædderen kan nå at sy uniformen, så hun kan have den på, når den åbner igen.

På hjemmesiden kan du finde billeder fra byen Aweil. Du kan se en film om den dag, Adeng får syet sin nye skoleuniform. Du kan også se, hvilke fag de har i skolen i Sydsudan.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
ADENG**

HERMANN

Jaget vildt

 HENRIK EINSPOR **PETER HERMANN**

Løbestien er nøje målt af. Den er fem kilometer lang, hvis man følger søbredden. Lidt længere, hvis man hører til de seje, som vælger turen op over bakken, op til udkigspunktet, hvor anstrengelserne belønnes af et flot vue ud over søen.

Tobias vælger gerne det sidste. Også denne morgen, selvom det er for tåget til at nyde udsigten. Stigningen får altid pulsen i vejret, og han nyder at mærke sin krop arbejde. Træerne står som slørede skygger, og svampe myldrer frem langs stien. Alting lugter af råd og fugt. Kort sagt af efterår.

Han når foden af bakken og begynder opstigningen. Muskler og led arbejder som en velsmurt maskine. Hans hjerte pumper iltrigt blod rundt i kroppen. Åndedrættet er rytmisk og ubesværet. Musikken strømmer gennem hans hoved fra høretelefonerne. Han elsker bare at løbe.

Det er ikke længe siden, han løb sit første løb. Faren havde meldt dem til Cityløbet. Det skulle være sådan en far-søn ting. Tobias havde først ikke gidet, men var blevet smittet af farens begejstring, og da de endelig stod i startområdet mellem alle de andre, kunne han mærke noget ske. Om det var opvarmningen, musikken eller fællesskabsfølelsen, så blev han revet med. De sidste minutter inden løbet blev skudt i gang, blev han grebet af den samme rastløse koncentration, som alle de andre deltagere.

“Ro på, Tobias,” formanede hans far rutineret, mens han småhoppede på stedet. Faren havde løbet i årevis og kendte alle begynderfejlene; at lægge for hårdt ud eller presse sig selv, så man fik sidestik. Eller krampe. Den slags.

Tobias' officielle tid blev 41:09. Hans far kom ind fem minutter senere og havde svært ved at skjule ærgrelsen. Siden havde Tobias været bidt af at løbe. Nu drømte han om at løbe et maraton.

Han er lige begyndt opstigningen, da han får øje på pigen. Hun står et stykke oppe på stien, der snor sig op over granbakken. Et øjeblik tror han, at det er en af de rollespillere, som man tit møder her i skoven, mest i weekenderne selvfølgelig, men så genkender han hende. Det er virkelig sært.

Han er god til at huske ansigter, og hendes har han aldrig glemt. Til Cityløbet havde der været masser af heppende tilskuere langs ruten. Et sted var en tilskuer trådt ud midt på asfalten, en høj sortklædt pige, som stod og spejdede intenst, som om hun søgte nogen bestemt. Måske en, hun kendte blandt løberne. Hun stod midt i den rivende strøm af løbere, som deltes på hver side af hende, som vandet omkring en klippe i en flod. Sandt at sige fik hun også et par kommentarer med på vejen. Og et par af de mindre tolerante 'snittede' hende med skuldrene i forbifarten for at markere, at hun stod i vejen. Tobias var bare trukket udenom. Men så havde hun fanget ham med sit blik. Et forklaret udtryk var gledet over hendes ansigt, som om hun omsider havde fundet den, hun søgte. Som om hun tænkte: Nå, der var du!

Spooky!

Tobias havde bagefter svært ved at ryste oplevelsen af sig. I målområdet havde han spurgt sin far, om han også havde set den høje pige stå midt i det hele? Men faren havde ikke set noget og desuden været sur over sin dårlige tid.

Og nu står pigen her. Akkurat som under Cityløbet, nu bare midt på stien, men ikke mindre i vejen end dengang. Tobias undrer sig. Det er næsten som et déjà-vu, et ubehageligt et af slagsen, nu hvor han er alene og ikke omgivet af hundredevis af andre løbere. Hun har kraftige militærstøvler på og et regnslag, og hun støtter

sig til en tyk gren. Måske er hun rollespiller alligevel, tænker han og betragter hendes sværtede øjenhuler i det ligblege fjæs. Ren dødning at se på.

Der går også et par goths på skolen. I ottende. Tobias kan ikke lade være med at glo på dem, når de står i frikvarteret og lader som om alting rager dem en papand. Altid klædt helt i sort og emotriste. Men hende her er ikke fra skolen. Det er hende fra Cityløbet. Hundrede procent! Tobias spekulerer på, hvad hun laver her.

Trods overraskelsen arbejder han sig opad, tager trinene i lange skridt. Pigen gør ikke mine til at flytte sig. Tobias indser, at han må løbe udenom hende. Igen. Han fæstner blikket til stien bag hende. Gider ikke glo på hende, men koncentrerer sig om sit løb og musikken i ørerne.

Idet han passerer hende, opfanger han en bevægelse tæt ved sit hoved. Noget farer forbi hans ene øre, som om hun har gjort et pludseligt move. Så går det op for ham, at hun har slået ud efter ham. Han ser sig tilbage og ser hende stå med grenen løftet som en kølle. Hun gør et nyt udfald frem mod ham. Instinktivt laver han en undvigemanøvre.

“Hvad har du gang i?” udbryder han, idet han dukker sig. Han taber et skridt og er ved at snuble over et af trinene, men han stopper ikke.

Han får intet svar. Hun løfter bare grenen igen og tager nogle skridt frem mod ham. Hun er syg i hovedet, tænker han. Total psykopat.

Han har overvundet forskrækkelsen. Nu kommer vreden.

“Idiot, nar!” lyder hans afskedssalut, idet han hurtigt fjerner sig. Han øger afstanden imellem dem. Vreden har givet ham kræfter. Men han er også rystet. Forsøgte hun virkelig at slå ham ned? Hans ene earplug er faldet ud og dingler i sin tynde ledning. Han får den på plads, mens han løber, men musikken føles pludselig distraherende, nu hvor kroppen er på vagt. Han afbryder den.

'Kæft, en nar,' tænker han fortørnet. Ville hun score hans mobil, eller var det pulsuret, hun var ude efter? Det er ikke et af de dyre, men alligevel.

Tobias fortsætter opad. Han er tilfreds med sin reaktion; reflekserne fejler i hvert fald ikke noget, noterer han sig. Det er godt at vide, at kroppen reagerer hurtigt, når det gælder. Han kan mærke, hvordan adrenalinen har boostet kroppen, så løbet pludselig føles lettere. Igen kaster han et blik bagud, registrerer, at også hun er på vej op ad trinene. Han har dog allerede et pænt forspring. Hun skulle meldes til politiet, sådan en psyko!

Han kommer til at tænke på noget, han engang læste; en sindssyg mand gik rundt på en villavej med et samurai-sværd. En tilfældig kvinde, som kom

cyklende fik lige hugget hovedet af. Forkert sted på forkert tidspunkt. Fyren mente, hun var en alien eller noget. Pigen her havde i det mindste kun brugt en gren, men alligevel. Tænk, hvis hun havde ramt ham.

En gren knækker bag ham. Tobias ser bagud. Udstøder en overrasket lyd. Hun er lige bag ham.

Hun kommer knoklende i sine tunge militærstøvler, mens hun holder grenen i den ene hånd.

Tobias er målløs. Ikke bare over hendes tempo, men også hendes udholdenhed. Især når man tænker på, hvor stejlt det går opad. Hun ser ikke engang forpustet ud. Hun er virkelig provokerende.

‘Okay, du giver ikke op så let’, tænker han. ‘Fint, så lad os lege fangeleg.’ Han kan løbe fra hende, så let som ingenting.

Der er stadig hundrede meter op til udsigtspunktet. Det sidste stejle stykke trækker altid tænder ud, men derefter planer stien ud, inden det atter går nedad mod søen.

Tobias sætter turbo på. Han kunne stoppe og spørge, hvad hun vil ham, men han har ikke lyst til at tale med køllesvingende galninge. Så hellere tage modet fra hende ved at udmatte hende.

Han skæver hurtigt bagud. Hun er gledet lidt tilbage, men har stadig god fart på, og stadig er hun fuldstændig udtryksløs. Det undrer ham, at hun ikke virker træt, ikke engang forpustet.

Tobias koncentrerer sig om at øge afstanden. Han ved, det tager modet fra folk, når man pludselig avancerer og lader dem få fornemmelse af selv at sakke bagud. Han har styr på sin intervaltræning. I et pludseligt ryk spurter han opad, mens han tæller inde i hovedet. Hans puls stiger, men han ved, at om lidt flader bakken ud, så kan han kigge tilbage og se hende stå og gispe langt bagude. Til grin.

Da stien planer ud, kaster han et nyt blik bagud. Allerede med et hånligt smil på læben. Det stivner, da det går op for ham, at han

ingenlunde har rystet hende af. Afstanden mellem dem er den samme, hvis ikke lidt mindre. Tobias fatter det ikke. Hvordan kan hun? Han overvejer et nedslået øjeblik at stoppe. Spørge hvad hun vil, men nej, klogest at lade være.

I stedet øger han tempoet igen. Farer forbi udsigtsbænken og videre ned mod den anden side. Det går lidt lettere nu, hvor stien fører nedad. Alligevel må han tilpasse hvert skridt for ikke at komme skævt ind på trappetrinene og risikere at falde. Hans vejrtrækning er hørbar og stødvis, nu hvor han presser kroppen. Han må holde lidt igen med farten for ikke at snuble eller forstrække noget.

Snart er han tilbage ved den egentlige kondisti. Tågen er tættere hernede ved søbredden. Han stopper i nogle sekunder, mens han lytter efter hendes skridt.

Skoven er stille. Han støtter hænderne på knæene, mens han får kontrol over åndedrættet. Stien bag ham er tom. Han ser kun den drivende tåge mellem træerne.

Trods sin hamrende puls kan han ikke lade være med at føle en vis tilfredsstillelse. Han hængtede hende af. Hun blev sat! Lidt efter retter han sig op og jogger videre langs søen. Får gradvist kroppen ind i rytme igen. Nu skal han bare hjem.

Han har kun løbet i et par minutter, da han igen hører skridt. Denne gang får lyden ham til at fare sammen. Han nægter at tro det. Hun løber inde mellem træerne, parallelt med stien, men præcist i samme tempo. Af og til forsvinder hun i tågesløret, men så dukker hun frem igen. Lidt nærmere. Hun holder stadig grenen.

For første gang får Tobias følelsen af at være jaget. Ikke blot forfulgt, men jaget. Han sætter farten op. Men det gør hun også. Pludselig slår hun et skarpt sving og ændrer retning, lige ned mod stien. I næste nu er hun foran ham. Adræt som en panter springer hun over buskadset og lander på stien, går lidt ned i knæ, da hun rammer gruset foran ham og afskærer ham vejen. Tobias bremser op.

"Hey, hvad er dit problem?"

Hun svarer ikke, retter sig bare op og kommer mod ham og med grenen hængende skødesløst, nærmest som en kaster i sit tilløb. Regnslaget ritscher, da hun svinger den mod ham. Tobias bakker væk.

"Slap lige af, du. Hvad vil du?"

Hendes ansigt er udtryksløst. Øjnene midt i den sorte sky er tomme. Panikken griber ham. Der er mindst to kilometer bag hende, hvor der måske er nogen, som kan hjælpe.

"Hvad har jeg gjort dig?" råber han forpustet og undvægsomt. Hun sætter sig på jorden og sender et udfald. Grenen rammer stien og sender grus i alle retninger. Hun hæver den igen og fikserer ham med sine kuløjne.

"Jeg melder dig!" råber han og peger på hende, mens regnen baglæns. "Du bliver meldt til politiet."

Hun bevæger sig hen mod ham. Nu har hun fat i grenen med begge hænder, som en soldat med en bajonet.

Tobias snurrer rundt og sætter i løb, men det er ikke løb, det er flugt.

Nu går det den modsatte vej, tilbage ad søstien. Gen gråt tågeslør. Et desperat øjeblik overvejer han at sætte sig på jorden og prøve at komme væk. Der er ingen der kan stoppe hende.

Bag sig kan han høre, at hun har øget tempoet. Skrigene rammer gruset som stempler. Det her er ikke normalt, tænker han.

Tobias' hjerte hamrer, men han får ikke længere trukket nok luft ind til at ilte blod og muskler. Det spænder i brystet, og han mister løberytmen. Han kan høre hende lige bag sig. Regnslagets hvislelyd, støvlernes tramp, men ingen åndedrag. Hun er så tæt på nu, at hun praktisk talt kan nå ham, hvis hun rækker ud. Han mærker et prik på sin skulder.

Tobias bliver fundet af et par andre kondiløbere en time senere. Solen har næsten brændt tågen væk, dugfyldte edderkoppesvind hænger som guirlander mellem buskene. De yder førstehjælp, men der er intet at stille op. Hjertestop skal behandles inden for få minutter. Måske vil den efterfølgende obduktion afsløre en skjult hjertefejl eller en brist i en blodåre. Men det gør det ikke mindre tragisk. Det er altid forfærdeligt, når den slags sker. Når døden pludselig indhenter sådan et ungt liv.

**NGOR &
CHAN**

Tvillinger på 12 er skopudsere

 DORTHE NIELSEN **WILLIAM VEST-LILLESØE**

Det er tidligt om morgenen. Rundt omkring i de små hytter skramles der med gryder, vanddunke og brænde. Tvillingerne Ngor og Chan står op og går ud i tusmørket. En lang dag er begyndt. De skiftes til at hente vand og tænde op. I dag er det Ngor, der finder den gule dunk og går hen til vandpumpen ved skolen. Hvis han er hurtig, er han en af de første ved pumpen. Der kan godt være kø om morgenen. Han er heldig – der står kun én pige og venter, da han træder rundt om hjørnet ved skolens port. Der kan være næsten 20 liter vand i dunken, som han løfter op på hovedet. Da han går hjemad, er det blevet lyst.

Ngor og Chan er 12 år. De bor i byen Aweil i den nordvestlige del af landet. De bor hos deres tante, som hedder Rebecca. I byen kan de gå i skole og arbejde. Før de flyttede til Aweil, boede de i landsbyen Udhum sammen med deres mor og tre søskende. De har ingen far – han døde, da de var små. Derfor må de hjælpe deres mor med at tjene penge til familien. I landsbyen er der intet arbejde at få, og der er heller ingen skole.

Landsbyen ligger et stykke uden for Aweil by. Det tager næsten en time at gå derud. Der kører ikke nogen bus. I regntiden bliver vejen ofte oversvømmet. Det ville være helt umuligt at bo der og tage frem og tilbage hver dag. Derfor bor de nu hos Rebecca.

Engelsk, matematik – og fodbold

Da Ngor kommer med vandet, har Chan tændt op, og Rebecca er i gang med morgenmaden. Når de har spist og ryddet op, er det tid til at komme i skole. Skolen starter klokken otte. De går i 4. klasse

på en lokal skole i byen. "Skolen er fin," siger Chan og kigger over på Ngor. "De bedste fag er engelsk og matematik," supplerer Ngor. Chan nikker. Man skal være god til engelsk for at få en uddannelse, og matematik skal de bruge hver dag, når de arbejder som skopudserne, forklarer de. Skoledagen slutter klokken 13. Det er fristende at blive der og spille lidt fodbold med kammeraterne, men det går ikke. Ngor og Chan skynder sig hjem med skolebøgerne og griber rygsækken med skopudserudstyret.

Er der sko, der skal pudses eller repareres?

Som regel er de med i en gruppe på fire-fem drenge, som går rundt sammen for at finde kunder. De "rasler" for at gøre opmærksom på, at skopudserne kommer. "Raslen" er lavet af en tom dåse læderfedt. De har puttet småsten i den og sømmet den

Drengene hjælper hinanden. Her er de i gang med hver sin sko.

Skocremer og børsterne har Ngor og Chan købt på markedet, men redskaberne er hjemmelavede.

fast til en pind. De ryster den eller slår den mod benene, mens de går. Det er hårdt at gå rundt i byens støvede gader i mange timer. Drengene har deres faste rute. De plejer at gå ned på hovedgaden og en tur forbi markedet. Hvis de får en kunde på gaden, finder de en stol, som kunden kan sidde på. Så sætter de sig på jorden og ordner skoene. De har alt, hvad de skal bruge i rygsækken – skocremer i forskellige farver, børster, snor, nåle, syle og raslen, som også kan bruges til at lave hul i sålerne, når skoen skal syes.

Men de holder mest af at være ved det lille hotel, som også har en restaurant. Her bor folk, som kommer til byen på besøg eller for at holde møde. De har lidt flere penge end de lokale. Og så kan drengene sidde i fred og ro under det store skyggefulde træ midt på gårdspladsen og arbejde. En gang imellem får de også lidt mad, som er til overs.

Rebecca har en bod på markedet, hvor hun sælger grøntsager og peanuts, som bliver dyrket i området.

Drengene tjener penge alt efter, hvor meget der skal gøres ved skoene. De fleste skal have pudset skoene. Det koster 10 syd-sudanske pund, som svarer til 3 danske kroner. Men det sker også, at der er huller, som skal sys – det tjener de flere penge på. Når arbejdsdagen er slut, deler de pengene mellem sig.

Ngor og Chan har arbejdet som skopudserere i tre måneder. "Før hjælp vi til på markedet, hvor Rebecca har en bod – men vi tjener flere penge ved at pudse sko," fortæller Ngor. "Vi har lært at pudse og reparere sko ved at kigge på de andre drenge. Vi lærte det ret hurtigt," fortsætter han. "De dårligste dage er dem, hvor ingen af os har haft en eneste kunde hele dagen. Det kan jo godt ske," siger Chan, mens han slår lidt ud med armene.

Familien har brug for pengene

Det er blevet mørkt, før Ngor og Chan spiser aftensmad. I Syd-sudan er dag og nat lige lange hele året. Det er lyst fra cirka syv morgen til syv aften. Og de lyse timer må udnyttes. De er trætte efter en lang dag. "De penge, vi tjener, samler vi i en dåse. Vi giver dem til vores mor, når hun kommer til byen. Hun plejer at komme et par gange om ugen," oplyser Ngor. "Måske har hun nogle grøntsager med fra landsbyen," slutter han.

De lægger sig til at sove på måtterne i hytten. Det er godt, at der er kommet penge i dåsen. Familien har brug for dem til mad, tøj og skolepenge.

På hjemmesiden kan du se, hvordan det går til, når Ngor og Chan arbejder som skopudsere. Du kan også komme en tur rundt i Aweil by.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
NGOR-OG-CHAN**

Den forkerte person

 NICK CLAUSEN CHRISTIAN GULDAGER

“Er du sikker på, at du godt tør?” spurgte Josef og gav Anton et drillende skub.

Anton fnøs. “Selvfølgelig. Jeg er sgu da ikke en kylling ligesom dig.”

“Hold da kæft! Hvem var det måske der gennemførte Amnesia?”

“Det er jo bare et spil,” vrængede Anton. “Det her er en *rigtig* kirkegård.”

Han pegede mod den store bygning, som var oplyst nedefra af gule projektører. Det gamle tårn lignede en betændt hugtand. Himlen var sort og fyldt med stjerner.

“Okay, okay,” medgav Josef og tjekkede mobilen. “Klokken er 23:56. Du har fire minutter, så du må hellere komme af sted. Hvis du ikke er derinde, når klokken bliver midnat, gælder væddemålet ikke.”

“Fint nok,” sagde Anton og lynede jakken op under hagen. “Vi ses om lidt.”

“Hey, vent lige.”

“Hvad?”

“Aflever din phone.”

“Hvorfor?”

Josef smilede snedigt. “Ja, så du ikke kan høre musik, imens du er derinde. Så er det jo ikke særlig creepy, vel?”

Anton gav ham mobilen. “Sådan. Er der mere?”

“Nope. Smut bare. Jeg venter her.”

Anton gik hen over den tomme parkeringsplads imod jern-

gitteret, som var indgangen til kirkegården.

"Anton?"

Han standsede og vendte sig. "Hvad nu? Skal du kropsvisitere mig?"

"Nej, men ..." Josef bed sig i læben. "Altså ... tror du nu også, det er en god ide?"

"Hvad snakker du om?"

"Jamen ... der har jo været nogen ... mærkelige rygter og sådan. Hvad nu hvis ... altså, at det virkelig spøger derinde?"

Anton kiggede et øjeblik på kammeraten, som virkede oprigtigt bekymret. Så smilede han. "Jeg ved godt, hvad du er ude på, men du kan glemme det. Du kan ikke skræmme mig fra det, så jeg taber væddemålet. Det her kommer til at blive de nemmeste 200 kroner, jeg nogensinde tjener."

Josef trak bare på skuldrene. "Okay så."

Anton traskede hen og åbnede lågen. Han fløjtede, imens han omhyggeligt lukkede den efter sig, som for at vise Josef at han ikke var nervøs. Kammeraten blev stående midt på parkeringspladsen.

Anton luntede ind ad grusstien, som forgrenede sig rundt imellem de mange grave. De var indhegnet af små, velholdte hække. Det var efterår, så de havde tabt deres blade, ligesom de fleste af blomsterne, som voksede på gravspladserne, var visnede. Små lamper kastede gustne lysskær over stien, så Anton kunne navigere.

"Okay," mumlede han for sig selv og gned hænderne imod hinanden. "Hvis jeg går et par runder omkring kirken, kan jeg nok bedre holde varmen."

Og så brød han sig heller ikke om at stå stille herinde, men det sagde han ikke højt.

I stedet gik han i rask tempo i en bue uden om kirken. Han prøvede at fløjte igen, men denne gang lød det mærkeligt, så han stoppede og nøjedes med at lytte til gruset, som knasede under

hans sko. De mange gravsteder gled forbi. Han skævede til stenene, men ikke længe nok til at han kunne læse navnene.

Kendte han egentlig nogen, som lå herinde? Det mente han ikke. Alle hans fire bedsteforældre var stadig i live, og ...

Anton standsede brat og spidsede ører. Der kom en rytmisk lyd henne fra den anden side af kirkebygningen.

CHUK ... skrash ... CHUK ... skrash ... CHUK ... skrash

Næsten som nogen der gravede. Anton kunne også høre en dæmpet pusten. Han listede et par skridt længere frem og skulede rundt om kirkens hjørne.

En skikkelse dukkede op i skæret fra en af lamperne. En ældre mand i blå arbejdstøj og med en gammeldags hue på hovedet. Han gravede ivrigt; stak en skovl i jorden, trådte den ned, smed bunken fra sig, og forfra.

Anton mærkede sin frygt dale en smule. Manden så slet ikke uhyggelig ud, faktisk mere komisk. Desuden havde Anton aldrig hørt om et spøgelse, som gravede. Derfor gik han lidt nærmere og sagde: "Hallo?"

Manden reagerede ikke. Fortsatte bare med at grave. Anton kunne høre, at han mumlede noget for sig selv imellem pustene.

"Hey, du der!"

Manden rettede sig op med et sæt og gloede forvildet rundt. Han fik øje på Anton og holdt skovlen frem som et våben. "Hvem er du?"

"Ro på, jeg er ikke farlig," sagde Anton og holdt håndfladerne frem.

Den gamle så ud til at blive lidt mere rolig. Han sænkede skovlen og tørrede sveden af i ærmet. "Du skræmte mig halvt ihjel, knægt."

"Sorry, det var ikke meningen," sagde Anton og trådte nærmere.

"Hvad i alverden laver du overhovedet herinde på denne tid? Ved du ikke, at kirkegården er lukket om aftenen?"

"Øh, næh," mumlede Anton tøvende og ledte efter en undskyldning. Hvis han blev smidt ud, ville han tabe væddemålet. "Men hvad laver du selv her så sent?"

"Ja, jeg er graver her på stedet," sagde manden, som om det var en selvfølge. "Mit navn er Herluf Geist."

Han rakte en hånd frem, og Anton trykkede den.

"Jeg hedder Anton."

Manden rettede ryggen, så det knagede, lagde nakken tilbage og kiggede op på kirkeuret. "Du godeste, er klokken blevet så mange? Jeg bliver nødt til at gøre det her færdigt, før jeg går hjem ..." Han stak skovlen i jorden igen.

Anton blev klar over, at han gravede midt på en gravplads. Hullet gik allerede graveren til knæene, og jordbunken var stor.

"Øh ... ligger der ikke nogen dernede?" spurgte han og pegede.

Graveren kiggede op, som om han havde glemt, at Anton var her. "Jo, men der er sket en frygtelig fejl."

"En fejl?"

"Ja, det er yderst pinligt," pustede Herluf Geist og gravede hektisk. "Hvis jeg ikke når at rette den før i morgen tidlig, står jeg til en fyreseddel, sort på hvidt. Forstår du, det er den forkerte person, der er lagt til hvile her."

Anton skød brynene op i panden. "Nå, for fanden. Men ... er det ikke nemmere bare at lave en ny sten?"

Graveren stoppede med at grave og stirrede undrende op på ham. "Nej, for så opdager de pårørende jo, at der er sket en fejl."

"Nåh, ja."

"Jeg er nødt til at flytte kisten." Herluf Geist rettede på huen. "Sig mig, hvad laver du egentlig herinde på denne tid, knægt? Ved du ikke, at her spøger, efter mørket er faldet på?"

Anton smilede. "Det er vist bare rygter."

"Nå, det mener du? Ja, jeg har i hvert fald oplevet nogle uforklarlige ting i de mange år, jeg har arbejdet her."

"Hvad for eksempel?" spurgte Anton nysgerrigt.

"Sssh," tyssede graveren pludselig og skulede rundt. Hans øjne var store.

Anton lyttede spændt, men kunne intet høre.

"Nå, det var vist bare vinden," mumlede Herluf Geist og gravede videre. "Ja, jeg har i hvert fald oplevet nogle uforklarlige ting i de mange år, jeg har arbejdet her. Der var for eksempel en gang, hvor ..."

KLUNK sagde det, da skovlen ramte noget hårdt.

"Aha!" udbrød graveren tilfreds og skrabede jorden til side, så et hvidt kistelåg kom til syne.

"Årh, hvor er det syret," hviskede Anton og mærkede gåsehuden krybe op ad ryggen under jakken. "Er der et ægte lig deri?"

"Ja, det kan du tro," stønnede graveren og trådte op ad hullet. "Det kom heldigvis ned i forgårs, så der er nok ikke sket så meget med den stakkels herre endnu."

"Hvem er det?" spurgte Anton og kiggede på gravstenen. Men der var blevet smidt jord på, imens Herluf Geist havde gravet, så han kunne ikke læse noget.

"Det er den helt forkerte person," sukkede graveren og tog sig til hovedet. "Hvordan kunne jeg dog lave så dum en fejl?"

Anton knælede ved gravstenen og børstede jorden væk. Han mærkede, hvordan hans hjerte gik i stå, da han læste navnet.

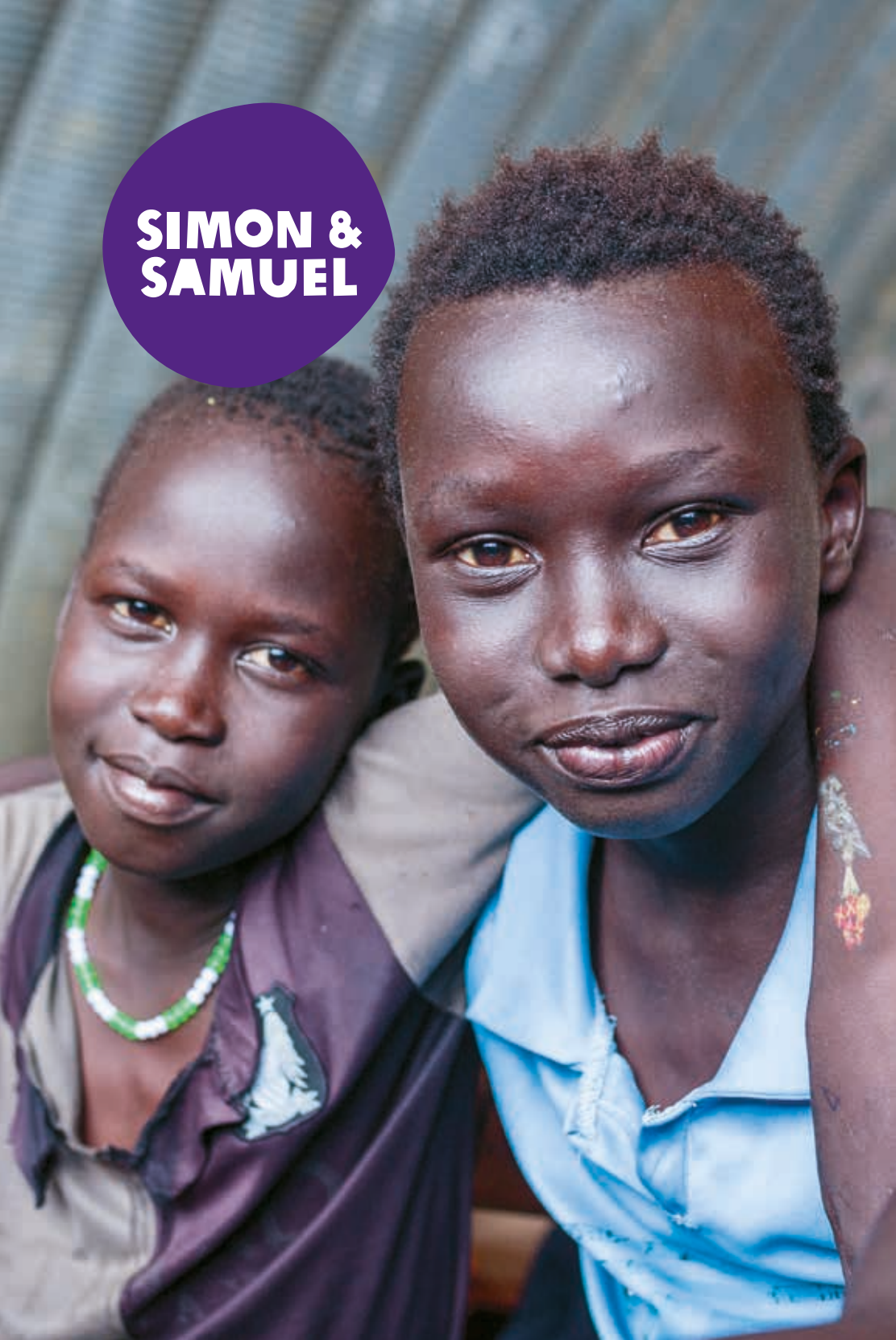
"Jeg er altså ked af det, knægt," sagde graveren bag ham. "Men man kan kun komme op igen, hvis man finder en anden, som kan komme derned i stedet for."

Antons mund gled op på vid gab. HERLUF GEIST, stod der på stenen.

Bag ham hævede graveren skovlen til slag.

**SIMON &
SAMUEL**

Simon og Samuel er flygtninge i deres eget land

 DORTHE NIELSEN WILLIAM VEST-LILLESØE

Fra porten går grusvejen hen forbi skolen. Små børn leger, mens de voksne snakker, vasker tøj og laver mad. Solen bager fra en skyfri himmel. Efter skolen bliver vejen smallere. Husene er lavet af presenninger, tynde stolper og snor. De ligger helt tæt. Enkelte steder dukker en container op. Her bor der også mennesker. Vejen snor sig som en labyrint – det er nemt at fare vild. Nogle drenge kæmper med en tung trillebør med melsække. Der er ikke meget plads på den ujævne vej. En lille træbro forbinder to områder. Fire veje mødes og giver lidt ekstra plads. Her står vandpumpen, og nogle drenge bruger pladsen til at spille lidt fodbold.

Vi er i en stor flygtningelejr i udkanten af Sydsudans hovedstad Juba. Her har brødrene Simon på 11 år og Samuel på 15 år boet i snart tre år. De er flygtninge i deres eget land. Lejren er oprettet af FN og bliver beskyttet af hegn, pigtråd og soldater.

Brødrene bor hvert sit sted i lejren. De har samme far, men hver sin mor. "Men vi er alligevel sammen hver dag," fortæller Simon. "Vi mødes i skolen, og nogle gange spiller vi også fodbold." Samuel fortæller, at hele familien kom tilbage til Sydsudan for cirka tre år siden. De kom fra en flygtningelejr i Uganda. De var flygtet til Uganda på grund af krigen. De rejste tilbage, da Sydsudan var blevet selvstændigt. Men så kom borgerkrigen, og de havde ikke et sikkert sted at være. "Så vi bor stadig i en flygtningelejr," konstaterer han tørt.

Simons hverdag

Simon bor sammen med sin mor, to tanter og tre søskende. "Vi har selv bygget huset af presenninger. Der er ikke så meget plads, men det meste af tiden er vi også andre steder," siger han. De fleste dage hjælper han til derhjemme. Han henter vand og leder efter brænde. De dage, hvor der deles mad ud, sørger han også for at få det kørt hen til huset. "Min mor er en af dem, der fordeler maden. Hun er ansat til det. Det er heldigt, for der er ikke ret mange voksne i lejren, der har et arbejde," tilføjer han.

På alle hverdage går Simon i skole. Han går i 3. klasse. "Skolen er fin. Mit bedste fag er matematik. Men jeg kan også rigtig godt lide at læse." Når skoledagen er slut, går han rundt sammen med de andre drenge. "Der er ikke så meget at lave her," fortæller han. "Hvis vi kan finde en bold, spiller vi fodbold. Jeg er mest sammen med min bedste ven, Gat Wech, og min storebror og hans venner."

Simon og hans ven Gat Wech prøver at gøre killingerne tamme.

Simon står i døråbningen til containeren sammen med sin ven Daily.

Samuel bor i en container

"Jeg kan ikke helt huske, hvornår vi fik containerne," siger Samuel. "Der er ret mørkt derinde, for der er ingen vinduer, men i regntiden er de bedre end teltene. Både vejene og teltene bliver oversvømmet, hvis det regner meget," forklarer han.

Samuel er rigtig glad for skolen. "Hvis jeg ikke kunne gå i skole og lære noget, så ville her være endnu mere kedeligt," siger han. Hans bedste fag er natur og teknologi. "Det er godt at lære noget om verden," som han siger. Han fortæller, at både han og Simon gerne vil være læger. "Det er, fordi det næsten er umuligt at få hjælp, hvis man bliver syg."

Ud over skolen går Samuel op i vennerne og fodbold. "Jeg er vild med fodbold. Mit yndlingshold er Barcelona. Hvis der er strøm nok, og nogle har et fjernsyn, der virker, så ser vi fodbold. Og vi spiller så tit, vi kan." Samuel rejser sig og går ind i containeren. Han kommer ud igen med et par flotte blå fodboldstøvler. Hans

Drengenes lærer hedder Duop Koay Luak. Han fortæller, at alle lærerne på skolerne selv er flygtninge.

smil når næsten helt op til ørerne. "Se lige her! De er helt nye – jeg har fået dem af min far. Det er det bedste, jeg ejer," griner han.

Vi vil blive i Sydsudan

Drengene er enige om, at de ikke vil tilbage til Uganda. "Vi vil blive her i Sydsudan – allerhelst vil vi bo i Malakal. Vi kender folk, som bor der." Malakal er en stor by, der ligger i den nordlige del af landet – tæt ved Nilen og grænsen til Sudan.

"Men det vigtigste er at komme væk fra lejren," fastslår Samuel. "Jeg vil gerne gå i skole og have en uddannelse, så jeg kan tage mig af min familie." Han tøver lidt, inden han fortsætter. "Men min største drøm er at bo i mit eget hus, et sted hvor jeg kan gå frit omkring, mens der er fred i vores land."

På hjemmesiden kan du få mere at vide om flygtningelejre. I filmen viser Samuel og Simon jer rundt, så I kan se lejren, skolen og deres hjem.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
SIMON-OG-SAMUEL**

Vær med i Aktionsugen

Vi skal have alle verdens børn i skole. Og vi skal have politikerne til at sørge for, at alle får en uddannelse af god kvalitet.

Der er 17 verdensmål. Med mål nummer 4 har verdens ledere lovet god uddannelse til alle inden 2030. Det er nødvendigt for at nå de 16 andre mål. De handler blandt andet om at udrydde fattigdom og sult. Det er ambitiøst, men det er muligt. Især hvis vi arbejder sammen.

Derfor holder vi Aktionsuge i maj 2017. Sammen med børn i hele verden kan I være med til at minde politikerne om deres løfter.

Bog-balance-konkurrence

Kan du balancere med en bog på hovedet? To bøger? Mange bøger? Det gælder om ikke at tabe bøgerne og fremtiden på gulvet.

Vær med i den globale Aktionsuge. Tag udfordringen op og fortæl politikerne, at de skal sikre god uddannelse for alle - ellers taber vi det hele.

På heleverdeniskole.dk/aktionsugen kan du se, hvordan jeres klasse kan være med. Her findes også film og billeder fra sidste års aktionsdage.

HELEVERDENISKOLE.DK/
AKTIONSUGEN

Verdensmålene er vigtige

Måske har du allerede hørt om de mål, som verdens ledere blev enige om i 2015. Vi har nu 17 mål for udviklingen i verden. I Danmark kalder vi dem for verdensmålene, og de gælder for alle lande i verden – både rige og fattige. Vi kan kun gøre verden til et bedre sted, hvis vi arbejder sammen. Derfor er det godt med en fælles plan. Målene har også betydning for din fremtid som verdensborger.

Vi har samlet de 17 mål under fire overskrifter. Så kan du få overblik over de store spørgsmål, som verden skal løse inden 2030.

FATTIGDOM OG ULIGHED:

- Hvordan udrydder vi fattigdom og sikrer global lighed?

SUNDHED OG ERNÆRING:

- Hvordan sikrer vi et godt helbred, rent vand og sanitet for alle?
- Hvordan får vi udryddet sult?

UDDANNELSE OG EN RETFÆRDIG VERDEN:

- Hvordan sikrer vi kvalitet i uddannelserne, gode jobs, lighed mellem kønnene, retfærdighed og fred?

MILJØ OG BÆREDYGTIGHED:

- Hvordan sikrer vi energi til alle, god infrastruktur, et godt miljø og bæredygtige livsforhold?

**DU KAN FINDE ARTIKLER, FILM, BILLEDER OG OPGAVER
TIL VERDENSMÅLENE PÅ VORES HJEMMESIDE**

LÆS MERE
OM VERDENS-
MÅLENE
PÅ HJEMME-
SIDEN

HELEVERDENISKOLE.DK/
VERDENSMAALENE

JAMES

SOUTHSUDAN

Aldrig mere soldat

 DORTHE NIELSEN WILLIAM VEST-LILLESØE

“Jeg var soldat i næsten to år. I de to år var jeg bange det meste af tiden. Jeg var kun 11 år, da jeg blev fanget.” James på 14 år fortæller, og han kigger ned, mens han tegner streger i jorden med en pind.

Da han retter sig op, er smilet vendt tilbage i øjnene. “Det er et år siden, jeg kom tilbage til landsbyen. I starten havde jeg tit mareridt. Hver nat vågnede jeg og troede, at jeg havde hørt skud. Men sådan er det heldigvis ikke mere. Der er sket meget godt, så jeg tænker sjældent på min tid som soldat.”

James var soldat under borgerkrigen

Sydsudan blev selvstændigt fra Sudan i 2011, men i de efterfølgende år var det svært at bevare freden i landet. I december 2013 udbrød der borgerkrig. De mange etniske grupper kæmpede om, hvem der skulle styre landet. Men mange steder i landet handlede uenighederne også om retten til jorden og kvæget.

James bor sammen med sin familie i landsbyen Ganyliel i provinsen Unity State i den nordlige del af landet. Han tilhører den etniske gruppe nuer, som er den næststørste gruppe i landet. De har deres egne lokale militære grupper, som de kalder Gojam.

James fortæller om den dramatiske dag, da han blev fanget. “En dag blev landsbyen angrebet af regeringens soldater. Jeg ved ikke, hvorfor de angreb. Det var tidligt om morgenen. Jeg var ikke hjemme, så da soldaterne kom, løb jeg bare. Jeg kiggede hele tiden efter min familie, og så blev jeg fanget sammen med nogle andre drenge. Senere på dagen kom der en Gojam-gruppe for at forsvare landsbyen. De befriede os og tog os med. Jeg var meget bange og ville gerne finde min familie. Men de ville have os

til at være soldater, og så turde jeg ikke andet. James holder en pause og tænker sig om, før han fortsætter. "Det meste af tiden vandrede vi fra sted til sted og gemte os i bushen. Jeg havde mit eget gevær, men jeg skød kun, når vi skulle forsvare os. Jeg var den yngste i gruppen, og jeg savnede min familie og mine venner hver eneste dag."

Hjemme igen

Dagene, ugerne, månederne gik. På et tidspunkt havde James og hans gruppe slået lejr tæt ved floden. En tidlig morgen var James sammen med nogle andre drenge nede og hente vand. Pludselig så de tre-fire kanoer komme sejlene. De var ikke i tvivl. De måtte prøve at komme med. De vinkede, og heldigvis sejlede mændene i kanoerne ind til bredden og samlede dem op. De kom hurtigt væk fra lejren. "Der var ingen, der fulgte efter os," siger James eftertænksomt. "Måske vidste de, at krigen var ved at være slut. Eller også syntes de, det var i orden, at vi tog hjem." Han trækker på skuldrene. "Vi sejlede i mange dage på floden. Men en dag kunne vi genkende vores landsby. Vi var hjemme igen."

I regntiden bliver Ganyliel til en ø. De store sumpområder bliver oversvømmet, og man kan kun komme til og fra byen med kanoer.

James' mor Kathrina arbejder hver dag på markedet med at servere te.

James' familie blev glade og meget overraskede over at se ham. De vidste jo ikke, hvad der var sket med ham. Selv havde de gemt sig i nogle dage og var vendt tilbage til huset. "En af mine brødre var blevet ramt af et skud og var død. Det blev jeg meget ked af at høre. Men resten af familien var uskadede," slutter James sin fortælling.

I dag bor James sammen med sin mor, bedstemor og seks søskende. De har tre hytter, der ligger omkring en gårdsplads og et stort neemtræ. Hans far er rejst væk for at finde arbejde, men det er lang tid siden, de har set ham. Hans mor, Kathrina, tjener penge ved at servere te på markedet. "Jeg arbejder hårdt hver dag, så vi kan få mad, og mine børn kan komme i skole. Jeg vil gerne have, at de får en uddannelse," siger hun.

James og hans bedstemor står foran deres hytte. Der er ikke så ofte billeder på væggene i landsbyens hytter. Men her viser de et fint foto i ramme. Det er hans far og bror på billedet.

At gå i skole og spille fodbold – det er det bedste, James ved.

Skolen er det bedste sted

“Det bedste, jeg ved, er at gå i skole,” siger James med et stort smil. “Vi har gode lærere, og jeg glæder mig hver dag til at læse og lære nyt.” Skoleinspektøren på Ganyliel Primary School, James Luk Phar, er meget imponeret over James. “Jeg har sjældent set en elev, som lærer så hurtigt,” fortæller han. “James kom hen på skolen for lidt over et år siden og bad om lov til at starte. Han havde været børnesoldat i mere end to år. Han var så optaget af at få lært noget. Allerede nu går han i 5. klasse.”

Skolen i Ganyliel har ikke mange materialer. Men de er i gang med at samle bøger til et lille bibliotek, hvor eleverne kan komme efter skoletid. “Det varer nok ikke længe, før James har læst alle bøgerne. Han er der næsten hver dag,” tilføjer inspektøren. James griner. “Jeg kommer så tit, jeg kan. Jeg hjælper jo også min mor og bedstemor med at hente vand og samle brænde. Men når der er tid, læser jeg – og spiller lidt fodbold af og til.”

James står et øjeblik og kigger ud over vandpytterne fra eftermiddagens regnsky. “Jeg håber, vi kan blive ved med at have fred i landet. I hvert fald skal jeg aldrig mere være soldat. Aldrig. Jeg skal gå i skole. Jeg drømmer om at få en uddannelse som læge. Sydsudan har brug for flere læger – ikke flere soldater.”

På hjemmesiden kan du følge James i skolen og rundt i landsbyen. Du kan høre ham synge og se, hvor hans mor arbejder. Du kan også læse mere om Sydsudans historie og baggrunden for borgerkrigen.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
JAMES**

A close-up portrait of a young woman with dark skin, smiling warmly. She is resting her head on her right hand. She wears a white top with a red and blue diamond pattern and a beaded necklace. A purple circle with the word 'TAPITHA' is overlaid in the top left corner.

TAPITHA

Tapitha - en moderne pige fra landet

 DORTHE NIELSEN WILLIAM VEST-LILLESØE

“Jeg kender ikke de gamle historier og sange, men min bedstemor gør. Hun kan synge, danse og fortælle alle vores historier og skikke.” 16-årige Tapitha peger på sin bedstemor med et smil og tilføjer. “Jeg kan bedre lide nyere sange og musik. I skolen har vi for eksempel lært en sang om Sydsudan og alle vores nabolande. Vi synger også en sang om, hvor vigtig skolen er. Vi skal optræde med sangene til en stor fest for alle skolerne i hele området.”

Bedstemors historie

Tapitha fortæller, at hendes bedstemor har boet sammen med dem i tre år. Hun kom fra et sted, som hedder Panyijiar – det ligger længere mod syd. Hendes landsby blev brændt ned under krigen, og hun havde ingenting med sig. Hun vil gerne tilbage, hvis det kan lade sig gøre på et tidspunkt. “Men det bliver nok svært, fordi alle husene er væk,” mener Tapitha. “Min bedstemor tvivler på, om der for alvor kan blive fred i landet,” fortsætter hun. “Hele vores familie tilhører nuer-folket – og som sagt, så kender min bedstemor en masse af nuernes sange og historier. Men der er også mange andre folk i Sydsudan, som har deres sange og historier.”

Tapitha retter lidt på armbåndet og fortsætter sin tankerække: “Det er derfor, jeg godt kan lide de nye sange om Sydsudan – dem kan vi jo være fælles om.”

Tapitha vil være lærer

Tapitha bor sammen med sin familie i byen Ganyliel i provinsen Unity State. Byen ligger i et meget sumpet område, hvor det er svært at dyrke jorden. Mange familier har også kvæg og geder. I regntiden bliver byen isoleret som en ø. De sumpede områder oversvømmes, og man kan kun komme frem til byen med kano. Familiens tre hytter er heget ind – i midten er gårdspladsen, hvor familien kan sidde. Tapitha har dekoreret hytterne med forskellige figurer. Hun synes, det ser flot ud. En af hytterne bruges som køkken og til opbevaring af mad.

Tapitha går i 7. klasse – hun startede først i skole, da hun var ni år. Før den tid var der ingen skole på grund af krigen. Bygningerne var blevet ødelagt, og der var heller ingen lærere tilbage i byen. "Jeg er virkelig glad for min skole. Vi lærer meget. Jeg kan bedst lide at læse, og det er min store drøm selv at blive lærer," fortæller hun. "Jeg har faktisk aldrig været uden for Unity State, men jeg

Der var mange, der gerne ville være med på familiebilledet – nogle af de mindre børn er naboer.

Det er Tapitha, der har malet figurerne på husene. Hun synes, det ser flot ud.

synes, det kunne være spændende at komme til Juba og blive uddannet som lærer.” Hendes øjne stråler ved tanken.

Tapithas hverdag

Tapitha går i skole om eftermiddagen. Om formiddagen bliver lokalerne brugt af de små elever. Før hun går i skole, henter hun vand ved landsbyens pumpe, og hun forbereder maden sammen med sin bedstemor. Nogle dage skal der også males korn, som bruges til kiswa, som er en slags pandekager. Familien har et lille stykke jord, hvor de blandt andet dyrker durra. Durra – eller sorghum, som den også kaldes – ligner majs. Frugten er runde nødder, der kan være hvide, gule eller røde og bruges til mad. Planten kan tåle meget tørke. Bladene ruller sig sammen, og planten går i dvale, når der ikke er vand. Tapitha er med til at luge og høste.

Heldigvis er der også tid til at være sammen med veninderne. “Jeg har flere veninder,” fortæller Tapitha. “Min bedste veninde

Tapithas bedstemor Kuluot Puol fortæller gerne nuernes gamle historier og viser en dans.

hedder Gorden – hun er også 16 år. Vi læser og synger meget, når vi er sammen. Hvis vi kan få fat i en bold, er det også rigtig sjovt at spille volleyball. Så spiller vi på den store plads ved skolen.”

11 kører for en brud

I Sydsudan er mange 16-årige piger gift og har allerede fået deres første barn. Inspektøren på Tapithas skole vil gerne have flere piger til at blive i skolerne. ”Der sker en udvikling, men det går langsomt,” siger han eftertænksomt. ”Mange skoler lukkede under krigen, og folk måtte flygte. Samtidig er vi ude på landet, hvor det er almindeligt at gifte sine døtre væk i en ung alder. Familierne får jo en brudepris for pigerne, og så er der en mund mindre at mætte. Det betyder noget, når man er fattig.”

Ganyliel ligger i en del af Sydsudan, hvor folk traditionelt har levet som nomader sammen med deres dyr. ”Dyrene er familiens opsparing,” fortæller skoleinspektøren. ”En brudepris bliver ofte aftalt i antal kvæg. 11 kører er mindsteprisen for en brud – men forældre kan godt lave andre aftaler. En familie kan få 20 eller endda 40 kører, når de gifter en datter bort.”

Men Tapitha har fået lov til at fortsætte i skolen. Hun rynker panden og tænker sig om, før hun siger: ”Jeg er den yngste i min familie. Jeg har to ældre brødre, og min far og mor bor ikke sammen mere. Min far har en ny kone og har fået et barn med hende. Måske er det derfor, jeg har fået lov til at bestemme mere selv.”

På hjemmesiden kan du se, hvordan der ser ud i Ganyliel. Du kan se, hvor Tapitha bor og høre hende og veninderne synge nogle af de nye sange. Se også hendes bedstemor danse og fortælle.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
TAPITHA**

Gyldne øjne

 CAMILLA WANDAHL LEA LØVBJERG

Linda trækker jakken tættere sammen om sig, mens hun går videre ned ad stien på vej hjem fra Billedskolen. Novembervinden er kold. Himlen over hende er dækket af skyer, og mørket er allerede ved at falde på. Hvis det ikke var overskyet, ville månen og stjernerne snart komme frem.

De små birketræer på hver side af vejen bliver lyst svagt op af lygtepælene. Lyset falder i cirkler uden om hver lygtepæl. Så hun skynder sig lidt fra den ene lysplet til den næste, så hun ikke skal gå for længe i mørket.

Det var en god dag på Billedskolen, for hun blev færdig med det billede, hun malede, og hun talte også meget med Tobias.

Det var nok især, fordi hun havde talt meget med Tobias, at det var en god dag. Hun ser hans mørke øjne for sig. Nøddebrune med et strejf af gyldent. Næsten som om der er rav i hans øjne.

Hun smiler og ryster på hovedet. Det er for fjollet at gå og fantasere om en dreng, hun har kendt, siden hun var lille. De er naboer og har tegnet store tegninger med detaljerede verdener og bygget huler i skovstykket mellem Grønnehusene og

Birkestien, som hun går på nu. Da de var børn, virkede skovstykket som en hel urskov, hvor bregner, træer og tornebuskads kæmpede om pladsen. De gik til angreb på træerne med pinde, som de bagefter brugte til at bygge huler med.

Men det er længe siden. Da de kom i de større klasser, begyndte hun at ses mere med sine veninder, og han kom mest på fodboldholdet. Det er kun interessen for at tegne, de stadig har til fælles, og derfor ses de kun om tirsdagen, når der er undervisning på Billedskolen.

Mobilen vibrerer i hendes lomme. Hun tager den op for at se, hvem der skriver.

Hej Linda. Er du ved at være hjemme? T.

Varmen flyver gennem hendes krop. Hun og Tobias følges normalt ikke hjem fra Billedskolen, fordi han får et lift af sin tante, Stina, der underviser på skolen, og Stinas bil er en af de der minibiler, der kun kan sidde to personer i. Det er også fint nok. Tænk, hvis det blev akavet mellem dem, når de gik. Hvis de ikke kunne finde på noget at tale om ...

Det var ellers ikke et problem tidligere. Men for nogle uger siden, var Tobias ikke på Billedskolen to gange i træk. Han svarede ikke på hendes sms'er, og da hun prøvede at kigge ind over deres hæk, kunne hun heller ikke få øje på ham. Først troede hun, at han måske skulle flytte eller ikke gad at gå på billedskole mere. Men så kom han tilbage.

Han gik direkte hen og satte sig på pladsen ved siden af hende. Det var der sådan set ikke noget mærkeligt ved. Og så alligevel: det var som om, der strømmede en ny varme fra ham. Den fik hele hendes krop til at sitre. Og når han så på hende, så vækkede han nogle gnister i hende, som hun aldrig før havde vidst fandtes.

Hun er ikke i tvivl om, at det er forelskelse. Men hun er i dén grad i tvivl om, hvad hun skal stille op med det.

Og så er der håret. Det har jo nok været ved at gro langt i et stykke tid, men i dag lagde hun mærke til, at han har krøller. Mørke, smukke krøller. Der passer enormt godt til det gyldne glimt i hans øjne.

Og nu sms'en. Hvad svarer man på den? "Ja" er vel det oplagte svar. Men mener han mon mere med det? Vil han vide, om hun er nået hjem, fordi han vil mødes med hende?

Har han også mærket varmen mellem dem? Eller er det bare noget, hun bilder sig ind?

Er næsten ved urskoven:-) skriver hun.

De få ord toner frem på iPhonens display i en grøn taleboble. Det ser lidt tomt ud. Hun har lyst til at skrive mere. Især fordi det kilder så meget, når hun tænker på, at han skal læse det, hun skriver.

Går du mig i møde? :-) skriver hun så.

Det dirrer af spænding i hendes mave. Som om et lille insekt hopper rundt dernede: en bisværm, måske.

Okay. Ses om lidt:-)

Hun går lidt raskere til. Nu gør det ikke noget, at hun er på vej ind i skovstykket. Når Tobias er ved at gå hende i møde, så er det jo faktisk mere romantisk end uhyggeligt at være i en skov.

Over hende bevæger skyerne sig i hastige mønstre. Hendes skridt lyder høje i aftenstilheden. Hun skal snart skifte til vinterstøvlerne, det er ved at være for koldt til de orange sko, som hun fik i sommer. Selvom de er fede.

Det er underligt, der ikke er andre på gaden. Men der plejer heller ikke at være så mange på denne tid. Engang imellem kommer der en cyklist forbi, men i dag er hun den eneste på hele den lange sti.

I det samme glider én af skyerne til side og afslører månen. Hun lægger hovedet tilbage og bliver et øjeblik blændet af dens skønhed: stor og hvid hænger den deroppe. Perfekt rund. Det er fuldmåne.

Et gys løber ned langs hendes ryggrad, men hun skubber det til side. Med lange skridt fortsætter hun videre ind mellem træerne. Her står lygtepælene langt fra hinanden, eller også virker det bare altid sådan, fordi der ofte er nogle af dem, der er gået ud.

Linda ser ikke længere op på månen, der lyser stien op med et spøgelsesagtigt skær. I stedet kigger hun grundigere fremad. Kommer Tobias ikke snart? Hun tager mobilen frem, men han har ikke skrevet. I det samme går der igen en sky for månen, og lyset forsvinder.

Hvor langt er du? skriver hun.

Kun skæret fra hendes mobil lyser op. Hun sætter farten op for at nå hen til den næste lygtepæl.

Der lyder en raslen inde fra buskene. Hun stopper op og holder vejret. Lytter. Men der er helt stille. Hurtigt går hun videre. Kort

efter lyder der igen en raslen. Lindas hjerte banker tungt i brystet. Det rasler tættere på hende denne gang. Hun stirrer ind i buskene, men kan ikke se noget. Hvorfor kommer månen ikke frem igen?

Luften stikker i halsen, og hun sætter farten op. Da hun kommer til den næste lygtepæl, ånder hun lettet op. Lyset beroliger hende, og nu virker det alligevel ikke, som om der er så langt hen til slutningen af skoven. På den anden side begynder markerne, og når hun kommer forbi dem, er hun næsten hjemme i Grønnehusene.

I det samme lyder der en høj tuden. Den er lang og ildevarslende. Et koldt gys løber hele vejen ned ad hendes ryg. Det begynder oppe ved nakken, hvor de små hår rejser sig og forplanter sig så mellem skulderbladene og ned langs rygsøjlen.

Ikke overreagere, siger hun til sig selv. Der er ikke noget.

Hun prøver at tænke på ting, der ikke er uhyggelige. Julemanden i gult og lilla, en grøn elefant. Men hele tiden genlyder den tuden i hendes hoved. Og så er den der igen. Denne gang lyder det, som om den er tættere på. Er det en ugle? Men hun har hørt ugler tude før. Det her er højere. Og mere vildt. Men der er da ikke ulve i Danmark?

Hun kommer i tanke om, at der faktisk er kommet nogle ulve til Danmark. Nu rejser alle de små hår i hendes nakke sig igen. Tænk, hvis det er den ulv. Hvis den venter ude i mørket for at æde hende.

I det samme går lygtepælen over hende ud. Kort efter går den næste lygtepæl ud. Og så den næste. Et øjeblik efter er hele skoven sort.

Hurtigt trækker hun mobilen frem, så hun i det mindste får lys fra den. Hvorfor har Tobias ikke skrevet? Han må da snart komme?

Hvor er du? Her er vildt scary.

Ordet "scary" dækker overhovedet ikke den følelse, der vokser frem i brystet. Ren, kold angst. Den lægger sig over hele kroppen,

hver gang ulven hyler.

For hun er sikker på, det er en ulv. Uanset at hun aldrig har hørt om, at der skulle være ulve her.

Og den er tæt på.

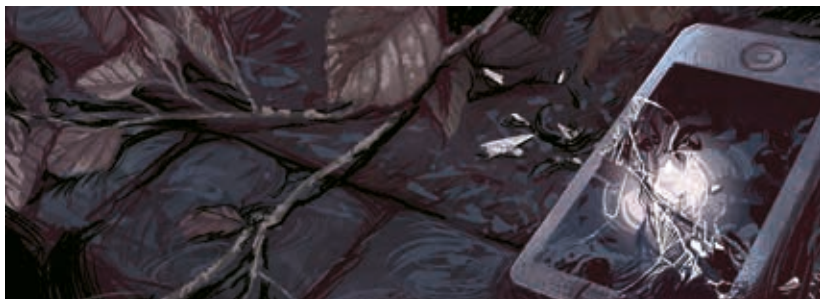
I det samme rasler det igen i buskene. Lige ved siden af hende. Hjertet springer et slag over. Hun taber mobilen ned på asfalten. Det klirrer.

”Åh nej, skærmen”, siger hun højt. Hendes stemme lyder helt forkert i stilheden, da hun rækker ned efter sin mobil. Der er kommet en lang ridse i skærmen. I mørket kan hun ikke se den, men hun kan mærke den som et krater under sin tommelfinger. Febrilsk trykker hun på den for at få den til at lyse, men der sker ikke noget.

”Kom nu,” hvisker hun og trykker også på tænd/sluk-knappen i toppen. Der sker stadig ikke noget. Hun roder rundt med mobilen. En skarp smerte stikker gennem hendes tommeltot, og hun ban-der. Fingeren bliver varm og dunker en lille smule. Hun stikker den i munden. Smagen af blod flyder ud i hendes mund. Fuck, hun har skåret sig. Bare det ikke er slemt.

Hun retter sig op og putter den ødelagte mobil i lommen. Prøver at berolige sig selv: den slags ting sker. Man taber sin mobil. Lygte-pæle går ud. Ugler lyder som ulve.

Det lyder, som om noget ånder tæt på hende. Ikke som et menneske. Det er dybt og dyrisk.

To øjne lyser i mørket. Gyldne. Som en ulvs, men større og højere oppe. Mørket er så tæt, at hun ikke kan se igennem det. Men hun ved, at der står noget foran hende. Ikke nogen, men noget. Det ånder tungt.

Et gys løber gennem hele hendes krop. Ryggen føles som en isterning.

Hvis hun løber fremad, løber hun lige hen til det, der står i mørket. Hvis hun løber tilbage, har hun endnu længere hjem. Og Tobias vil ikke kunne finde hende.

Inden hun når at beslutte, hvad hun skal gøre, kommer månen frem igen. Den kaster sit hvide lys ned mellem træerne.

Linda skriger. Foran hende står den største ulv, hun nogensinde har set. Snuden er mørk af blod. Øjnene lyser gyldent. Ørerne er små og spidse. Brystpartiet stort og kraftigt. Hele kroppen er dækket af mørkebrun ulvepels, og den stirrer direkte på hende. Månens stråler får tænderne til at glimte. De er lange og krumme. Især hjørnetænderne.

Sveden springer frem overalt på hendes krop. Hendes bluse er helt våd under armene. Hun træder et skridt bagud. Så endnu et. Ulven spænder sine lårmuskler. Gør sig klar til at springe. Da den springer gennem luften med kløerne fremme, forsøger hun at dække sit ansigt med hænderne.

Hendes hjerte hamrer, og hun er tør i munden. Benene er limet fast til jorden. Tiden går i stå. Det eneste hun kan se, er ulvens gyldne øjne, der kommer tættere og tættere på. De minder hende om nogle andre øjne, men hun kan ikke huske hvilke. Det sidste hun mærker, er ulvens skarpe tænder, der borer sig ind i hendes skulder.

Hun er våd af sved, da hun vågner. Hurtigt ser hun sig omkring. Det blomstrede tapet er velkendt. De tørrede roser fra hendes konfirmation hænger med hovedet nedadovre ved døren. Hun har sin natkjole på.

Hun ånder lettet op. Hendes krop slapper af: det hele var en drøm. Hun har ikke mødt en ulv. Og slet ikke én, der var så stor.

Hun svinger benene ud af sengen. Det kolde gulv rammer hendes fødder. Hun har aldrig rigtig tænkt over, hvor koldt gulvet egentlig er. Og roserne. De lugter faktisk surt. Hun går hen for at åbne vinduet. Da hun slår vinduet til side, bliver hun slået tilbage af alle duftene og lydene. Fuglene der synger. Færten af Tobias, der sover i huset ved siden af. De små snork og blodpletterne på hans tøj. Rådyret ovre i skoven, der gnaver i græsset.

Spyttet samler sig i hendes mund. Tungen glider hen over tænderne. Hun er sulten. Sulten i hele kroppen.

LÆSERAKETTEN 2017

1. oplag

© Forfattere, illustratører,
fotografer og Oxfam IBIS
ISBN: 978-87-87804-60-8

En særlig tak til forfattere og illustratører, som har stillet deres materiale gratis til rådighed.
Tak til Eva Isager, Helle Gudmandsen og Alexander Bach for kommentarer og korrektur.

Indholdet i LæseRaketten 2017 er udelukkende Oxfam IBIS' og forfatternes ansvar og kan på ingen måde ses som et udtryk for donorerers eller sponsorerers synspunkter.

LæseRaketten 2017 er udgivet med støtte fra Danida

Redaktion

Dorthe Nielsen

Foto

William Vest-Lillesøe, Dorthe Nielsen, Hanne Selnæs,
Dabire Akpieritiza, Sanou Saidou, Rune Bech Poulsen,
Troels Hansen (Danwatch)
Forsidefoto: William Vest-Lillesøe

Grafisk tilrettelæggelse

Peter Waldorph

Tryk

Nørhaven Paperback A/S
Printed in Denmark

Distribution

Oxfam IBIS
Vesterbrogade 2B
1620 København V.
Tlf.: 3535 8788
www.oxfamibis.dk

Læs mere om bogens forfattere og tegnere på
heleverdeniskole.dk/forfattere2017
heleverdeniskole.dk/tegnere2017

OXFAM
IBIS

RHODA

ADENG

NGOR OG CHAN

SIMON OG SAMUEL

JAMES

TAPITHA

I år tager LæseRaketten dig med til Sydsudan i Østafrika. Rejs med til Afrikas yngste land, hvor Den Hvide Nil bugter sig gennem den varme savanne i nord og det tropiske højland i syd. Landet er frugtbart, men også hårdt ramt af krig. På grund af mange års krige og konflikter er fattigdommen stor. Flere millioner mennesker lever i flygtningelejre, og mange børn går ikke i skole.

I LæseRaketten kan du blandt andre møde Rhoda på 9 år, der flygtede sammen med sin familie under borgerkrigen. Du kan tage med 12-årige Adeng på markedet, hvor hun får sit største ønske opfyldt. Brødrene Simon og Samuel fortæller om livet i en flygtningelejr og viser dig rundt i flygtningelejrens smalle gyder. I den nordlige del af Sydsudan bor James og Tapitha. James på 14 år er tidligere børnesoldat, men har stadig håb og drømme for fremtiden.

I LæseRaketten er der også uhyggelige gysere, magi, tænksomme fortællinger og flotte tegninger, som danske forfattere og tegnere har lavet specielt til jer.

Sidste år blev verdens ledere enige om 17 verdensmål, der skal forandre verden. Mål nummer 4 handler om, at alle børn har ret til en god uddannelse. Men der er stadig 61 millioner børn i verden, der ikke går i skole. I Sydsudan er det kun halvdelen af alle børn, der går i skole.

Når du går på opdagelse i LæseRaketten, er du med til at sætte fokus på alle børns ret til at gå i skole.

Rigtig god fornøjelse med

LæseRaketten 2017!

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA

OXFAM
IBIS